

CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC TẠI CÁC ĐỊA PHƯƠNG CÓ KHU CÔNG NGHIỆP

■ NGUYỄN HUY KIÊM (*)

Nghị quyết Đại hội lần thứ IX của Đảng đã xác định công nghiệp hóa, hiện đại hóa là giai đoạn tất yếu phải trải qua để thực hiện mục tiêu “xây dựng nước ta trở thành một nước công nghiệp có cơ sở vật chất kỹ thuật hiện đại, cơ cấu kinh tế hợp lý, quan hệ sản xuất tiên bộ, phù hợp với trình độ phát triển của lực lượng sản xuất, đời sống vật chất và tinh thần cao, quốc phòng an ninh vững chắc, dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Từ nay đến năm 2020, phấn đấu đưa nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp”.

Việc thực hiện chủ trương của Đảng và nhà nước về đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước đã tạo đà phát triển các khu công nghiệp ở các địa phương trong cả nước; đặc biệt là đối với các địa phương có lợi thế về điều kiện tự nhiên và xã hội, mà Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam là một đặc trưng về phát triển lĩnh vực này. Đến nay, trên địa bàn các địa phương thuộc Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam (gồm có thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh Bình Dương, Bà Rịa-Vũng

Tàu, Đồng Nai, Bình Phước, Tây Ninh, Long An) đã có trên 70 khu công nghiệp, chiếm 50% số khu công nghiệp trong cả nước. Theo đánh giá của các địa phương, quá trình xây dựng và phát triển cho thấy các khu công nghiệp đã thực sự có vai trò quan trọng và đóng góp đáng kể trong việc thu hút đầu tư trong và ngoài nước, hình thành hệ thống các ngành công nghiệp cơ bản quan trọng, đẩy nhanh tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở địa phương; góp phần từng bước chuyển dịch cơ cấu kinh tế của địa phương theo hướng công nghiệp – dịch vụ – nông nghiệp và giải quyết việc làm cho một lượng lao động lớn tại địa phương và các tỉnh, thành khác.

Bên cạnh việc đóng góp vào sự phát triển kinh tế – xã hội của cả nước nói chung và từng địa phương, việc phát triển các khu công nghiệp cũng đã làm phát sinh nhiều vấn đề liên quan đến công tác quản lý nhà nước trên địa bàn, nhất là các khu công nghiệp có quy mô lớn, nằm trên địa bàn của nhiều đơn vị hành chính. Khảo sát thực tế ở một số khu công nghiệp tại các tỉnh Đồng Nai, Bình Dương và thành phố Hồ Chí Minh cho thấy những vấn đề phát sinh liên quan đến công tác quản lý nhà nước của các địa phương có

(*) Phó Vụ trưởng, Cơ quan đại diện Bộ Nội vụ tại TP. Hồ Chí Minh

khu công nghiệp trên địa bàn như sau:

Một là, dân số tăng cơ học nhanh do yêu cầu lao động cho các khu công nghiệp. Chỉ tính trong 5 năm trở lại đây dân số của huyện Thuận An, tỉnh Bình Dương tăng từ 108.000 người lên 373.000 người; phường Long Bình, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai từ 12.000 người lên đến 74.000 người. Việc tăng dân số cơ học đã kéo theo các hệ lụy gây áp lực về nhu cầu giải quyết các thủ tục hành chính; việc quản lý an ninh trật tự, quản lý vệ sinh môi trường; xây dựng trường học, bệnh viện để đáp ứng nhu cầu an sinh xã hội cho dân cư trên địa bàn của các địa phương có khu công nghiệp.

Hai là, tuyến địa giới giữa các đơn vị hành chính đã hình thành theo Chỉ thị 364 ở một số nơi khó xác định, do quá trình thi công xây dựng hạ tầng kỹ thuật của khu công nghiệp; có những nhà máy, xí nghiệp, dự án nằm trên địa bàn của nhiều xã và ranh giới giữa các xã không còn xác định được, gây khó khăn cho công tác quản lý địa bàn, dân cư; nhất là ở những dự án tái định cư rất dễ xảy ra việc tranh chấp đất đai và giải quyết các vấn đề liên quan đến dân cư gây nhiều phức tạp cho công tác quản lý hành chính (do không xác định được phần dân cư, đất đai thuộc đơn vị hành chính nào). Một số địa phương có nhiều khu công nghiệp lớn đang gặp khó khăn trong việc quản lý địa giới hành chính, như tỉnh Bình Dương hiện nay trong các khu công nghiệp và trong các dự án phát triển đô thị có trên 50 tuyến, điểm địa giới không xác định được.

Ba là, đối với các xã, sau khi có khu

công nghiệp trên địa bàn đã chuyển đổi từ một xã nông nghiệp là chủ yếu thành đơn vị hành chính có cơ cấu kinh tế công nghiệp – dịch vụ (có xã khu công nghiệp chiếm tới 60% diện tích đất tự nhiên) không còn ruộng, vườn và các công cụ sản xuất nông nghiệp; lao động nông nghiệp cũng được chuyển đổi ngành nghề theo việc chuyển đổi cơ cấu kinh tế trên địa bàn (đối tượng quản lý của một xã nông nghiệp không còn) nhưng trên thực tế vẫn là đơn vị hành chính của một xã.

Để giải quyết những vướng mắc nêu trên, xin đề xuất một số giải pháp cụ thể sau:

Một là, đối với tuyến địa giới giữa các đơn vị hành chính theo Chỉ thị 364 ở những nơi trên địa bàn các khu công nghiệp (hoặc các dự án phát triển đô thị) không còn xác định được, Bộ Nội vụ cần có hướng dẫn cho các địa phương xem xét xác định lại các tuyến địa giới cho phù hợp với tình hình thực tế và tổng hợp chung trong từng đơn vị tỉnh, thành phố để trình Chính phủ quyết định.

Hai là, đối với các khu công nghiệp trên địa bàn các xã, tùy theo quy mô và tính chất chuyển đổi cơ cấu kinh tế, Bộ Nội vụ phối hợp với các bộ, ngành liên quan, tham mưu giúp Chính phủ xây dựng các tiêu chí cụ thể để thành lập đô thị công nghiệp – dịch vụ hoặc thị xã, thành phố công nghiệp – dịch vụ. Còn đối với các khu công nghiệp trên địa bàn các phường, thị trấn, thị xã hoặc thành phố đã là đô thị, thực hiện chuyển đổi cơ cấu kinh tế trên địa bàn cho phù hợp với thực tế của đô thị có khu công nghiệp □